

OSIGURANJE IMOVINE POSLOVNIH TVRTKI

Kovačević, Lana

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:637265>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**OSIGURANJE IMOVINE POSLOVNIH
TVRTKI**

Mentor:

prof. dr. sc. Marijana Ćurak

Student:

Lana Kovačević

Split, studeni 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
1.1 Problem istraživanja	1
1.2 Ciljevi rada.....	1
1.3 Metode istraživanja.....	1
1.4 Struktura sadržaja rada	2
2. RIZICI I VRSTE OSIGURANJA IMOVINE POSLOVNIH TVRTKI.....	3
2.1 Rizik.....	3
2.2 Osiguranje imovine	5
2.3 Vrste imovinskih osiguranja.....	8
2.3.1 Osiguranje industrije i trgovačke djelatnosti	8
2.3.2 Osiguranje poljoprivrede	9
2.3.3 Osiguranje prometnih sredstava	10
2.4 Nastanak štetnog događaja.....	11
3. ANALIZA TRŽIŠTA OSIGURANJA IMOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ	13
3.1 Analiza strukture imovinskih osiguranja u Republici Hrvatskoj.....	15
3.2 Osiguranje cestovnih vozila - kasko.....	15
3.3 Osiguranje tračnih vozila - kasko	17
3.4 Osiguranje zračnih letjelica - kasko	18
3.5 Osiguranje plovila - kasko	20
3.6 Osiguranje robe u prijevozu.....	21
3.7 Osiguranje od požara i elementarnih šteta	23
3.8 Ostala osiguranja imovine	24
4. OSIGURANJE IMOVINE NA PRIMJERU DRUŠTVA ZA OSIGURANJE - WIENER OSIGURANJE – VIENNA INSURANCE GROUP	27

4.1	Podaci o društvu Wiener osiguranje - Vienna Insurance group.....	27
4.2	Ponuda proizvoda osiguranja imovine poduzeća	28
4.3	Opći uvjeti osiguranja imovine VIG.....	28
4.4	Posebni uvjeti osiguranja imovine VIG.....	31
4.5	Prijedlog razvoja proizvoda VIG-u	33
5.	ZAKLJUČAK	36
	LITERATURA.....	37
	SAŽETAK	39
	SUMMARY	39
	POPIS GRAFIKONA	40
	POPIS TABLICA	41

1. UVOD

Poslovne tvrtke u svom radnom vijeku, koliko god dug ili kratak bio, susreću se s nizom rizika koji potencijalno dovode do štete na njihovoj imovini što može rezultirati velikim gubicima te s tim u skladu i prisilnim prekidom poslovanja tvrtke. Kako bi se to izbjeglo poslovne tvrtke potražuju osiguranje svoje imovine. Na taj način kupuju uslugu procesuiranja šteta i kontrole štete. Time se omogućava smanjenje očekivanih troškova financiranja štete, kao i smanjenje vjerojatnosti da će poslovna tvrtka morati pribavljati skupe vanjske izvore financiranja štete. Osiguranjem imovine smanjuje se vjerojatnost financijskih problema.

S obzirom na čimbenike osiguranja (svota osiguranja, trajanje osiguranja, učestalost nastupa štetnog događaja te intenzitet šteta), raste i cijena istoga. Prema tome, malo je vjerojatno da će se svaka poslovna tvrtka odlučiti na osiguranje kompletno cijele svoje imovine.

1.1 Problem istraživanja

Imovinska osiguranja jedna su od najstarijih osiguranja, a njihova je osnovna namjena zaštita osiguranikove imovine od opasnosti kojima ona može biti izložena. Sve poslovne tvrtke izložene su riziku da njihova imovina bude oštećena ili uništena. Oštećenje i uništenje imovine može se dogoditi zbog požara, potresa, oluje, udara groma, poplave i mnogih drugih uzroka.

1.2 Ciljevi rada

Cilj ovog rada je istražiti vrste osiguranja imovine poslovnih tvrtki, analizirati razvijenost osiguranja imovine u Republici Hrvatskoj, a sve kako bi se društvu za osiguranje predložilo na koji način da poboljša pružanje usluge osiguranja imovine poduzećima.

1.3 Metode istraživanja

Metode rada su: deskripcija, analiza, sinteza, indukcija, dedukcija, apstrakcija te grafičko i tablično prikazivanje podataka.

Deskriptivna metoda jednostavno opisuje činjenice, njihove odnose i veze i ona će biti korištena prilikom definiranja imovinskog rizika i pri definiranju vrsta osiguranja. Metoda analize služi kako bi složene cjeline mogli raščlaniti na jednostavne dijelove radi jednostavnijeg

razumijevanja gradiva, dok metoda sinteze, suprotna prethodno spomenutoj metodi analize, koristi se kako bi se jednostavni dijelovi povezali u smislenu cjelinu radi donošenja zaključaka.

U teorijskom dijelu koristit će se i metoda indukcije kojom se na temelju pojedinačnih činjenica dolazi do zaključka o općem sudu te metoda dedukcije kod koje se iz općih stavova izvode pojedinačni. Metoda apstrakcije omogućava odvajanje bitnih od nebitnih elemenata.

Dobiveni rezultati prikazuju se tablično i/ili grafički.

1.4 Struktura sadržaja rada

Nakon uvoda, u drugom poglavlju pojasnit će se rizici koji se vezuju uz rad poslovnih tvrtki te vrste osiguranja koje koriste, odnosno imaju mogućnost koristiti, kako bi prevenirali iste ili ublažili potencijalnu štetu koja može nastati ako se rizici ostvare.

Zatim će se provesti analiza tržišta osiguranja imovine u Republici Hrvatskoj, analiza premija i likvidiranih šteta po pojedinoj vrsti osiguranja u okviru osiguranja imovine.

U četvrtom poglavlju, na primjeru osiguranja imovine društva za osiguranje Wiener osiguranje – Vienna Insurance Group, prikazat će se usluge osiguranja imovine poduzećima koje pruža to društvo za osiguranje i dat prijedlog unaprjeđenja ponude ovih usluga,

Literatura, sažetak, popis slika i tablica bit će navedeni na posljednjim stranicama rada.

2. RIZICI I VRSTE OSIGURANJA IMOVINE POSLOVNIH TVRTKI

2.1 Rizik

Opća definicija rizika polazi od vjerojatnosti nastanka događaja koji će imati negativne posljedice na pojedinca, organizaciju ili društvo u cjelini.¹ Kako bi se vlasnik imovine zaštitio, sklapa osiguranje sa društvom za osiguranje.

Ne postoji jedinstvena definicija rizika. Ekonomisti, znanstvenici, teoretičari rizika, statističari i aktuari, svi oni imaju vlastiti koncept rizika. Rizik se definira kao „neizvjesnost nastanka štete“. Iako je rizik definiran kao neizvjesnost, zaposleni u industriji osiguranja često taj termin poistovjećuju s terminom „imovina“ ili „život“ kako bi se identificirao rizik koji se osigurava.²

Rizik u širem smislu predstavlja opasnost, mogućnost gubitka materijalne i nematerijalne imovine, predstavlja neki budući neizvjestan događaj. Izloženost riziku ne mora uvijek rezultirati gubitkom, već može rezultirati i dobitkom. Iz tog razloga potrebno je razlikovati osigurljive od neosigurljivih rizika. Osigurljivi (čisti) rizici su oni čiji su ishodi nepovoljni, te rezultiraju samo gubicima, te nema mogućnosti ostvarivanja prihoda.

Kao posljedica izloženosti riziku nastaju događaji koji poslovnim subjektima mogu nanijeti značajne financijske gubitke te materijalne i nematerijalne štete. Međutim, na temelju distribucije vjerojatnosti tih događaja u prošlosti, poslovni subjekti mogu procijeniti rizičnost događaja koji bi se mogli dogoditi u budućnosti. Izloženost rizicima zahtjeva poduzimanje mjera zaštite od negativnih posljedica rizičnih događaja, odnosno uspostavu sustava upravljanja rizicima.³

Uzimajući u obzir rizike poslovnih tvrtki, koji utječu na varijabilnost novčanih tokova i vrijednost tvrtke, rizici se dijele na:

- Čiste rizike
- Kreditne rizike
- Rizik cijene

¹Miloš Sprčić, D. (2013): Upravljanje rizicima, temeljni koncepti, strategije i instrumenti, Sinergija, Zagreb, str. 17.

²Klobučar, D. (2007): Risk management i osiguranje, Tectus, Zagreb str. 6.

³Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007): Osiguranje i rizici, RRIF plus, Zagreb, str. 64.

1. *Čisti rizik* je posljedica slučaja ili stihije, ne čovjekova svjesnog djelovanja. Mogući ishodi takvog rizika su *neizmijenjeno stanje* ili *gubitak*. Ovakve vrste rizika uzrokovane su fizičkom štetom, krađom ili oduzimanjem imovine. U *čiste rizike* spadaju: imovinski rizik, rizik odgovornosti, rizik ozlijede zaposlenika i rizik beneficija zaposlenicima.
2. *Kreditni rizik* predstavlja rizik da će kupci proizvoda i usluga poduzeća ili ostali dužnici kojima je poduzeće odobrilo kredit, kasniti s obećanim plaćanjima ili da neće izvršiti plaćanja. Ovoj vrsti rizika posebno su izložene financijske institucije.
3. *Rizik cijene* vezan je za veličinu novčanih tokova s obzirom na promjene cijena outputa i inputa. *Rizik cijene outputa* je rizik promjene cijena roba i usluga poduzeća, a *rizik cijena inputa* je rizik promjene cijena koje poduzeće plaća za radnu snagu, materijale i ostale inpute u proizvodnom procesu.⁴

Ostale podjele rizika poslovnih tvrtki obuhvaćaju:

- Pozitivne i negativne rizike
- Globalne i elementarne rizike
- Individualne i ukupne rizike

1. *Pozitivni rizici* predstavljaju mogućnost, dok *negativni rizici* predstavljaju prijetnju za poduzeće.
2. *Globalni rizici* proizlaze iz izvora koji su vanjski za poduzeće i njihovo djelovanje na performanse poduzeća ne može se uvijek kontrolirati unutar poduzeća. Dije se na političke, pravne, komercijalne i ekološke rizike. *Elementarni rizici* proizlaze iz izvora unutar poduzeća i obično ih se može kontrolirati. Navedeni se dijele na: imovinske, rizike od odgovornosti, financijske i operativne rizike.
3. *Individualni rizik*, rizik je segmenta poduzeća, a *ukupni rizik* obuhvaća izloženost dionika utjecaju varijacija u rezultatu poslovanja, kako onih pozitivnih, tako i negativnih.

Važan rizik kojem su izložena poduzeća je imovinski rizik. Jedna od najvažnijih metoda upravljanja ovim rizikom je metoda osiguranja odnosno transfer rizika na društvo za osiguranje.

⁴ Ćurak, M. (2018./2019.): Upravljanje rizicima, nastavni materijali za akad. god. 2018./2019., Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

2.2 Osiguranje imovine

Osiguranjem imovine razumijevamo ugovor o osiguranju stvari (pokretne i nepokretne stvari), imovinskih interesa iz pravnih odnosa odgovornosti za štetu (iz posjedovanja stvari, uporabe stvari, iz djelatnosti, zbog opasnih svojstava osigurane stvari, zbog onečišćenja ili zagađenja i dr.), raznih drugih imovinskih interesa (kredita, jamstava, financijskih gubitaka, troškova pravne zaštite i dr.). U osiguranje imovine u širem smislu pojmovno spada i transportno osiguranje. Imovinska osiguranja ubrajaju se u neživotna osiguranja.⁵

Imovinska osiguranja se međusobno razlikuju, ali imaju određena zajednička obilježja. Zajednička osnovna obilježja imovinskih osiguranja su slijedeća:

- daju pokriće osiguraniku za gubitak ili oštećenje materijalne imovine, koja može biti, pokretna i nepokretna imovina i zalihe (uključene su životinje i usjevi),
- štete su relativno česte, ali se zbog svoje materijalne prirode brzo prijavljuju i rješavaju.⁶

U imovinskim osiguranjima mogu biti relevantni pravni odnosi:

- Vlasništvo jer interes za osiguranje neke stvari prije svega ima vlasnik te stvari jer on snosi štetne posljedice uništenja ili oštećenja stvari,
- Odnosi iz kupoprodaje jer iz ugovora o prodaji nositelj interesa za osiguranje u pravilu je ona stranka koja je nositelj rizika za slučajnu propast ili oštećenje stvari, budući da bi ta stranka pretrpjela štetu zbog slučajne propasti robe,
- Interesi iz poduzetničkih aktivnosti a posebno se to odnosi na očekivanu dobit (korist), primjerice od prodaje robe, iz gospodarskog poslovanja, korištenja vlastitog komercijalnog prostora, obavljanja raznih usluga, kao što su knjigovodstvene usluge, usluge prijevoza robe i slično.
- Interes kreditnog vjerovnika jer kreditor, u pravilu, nema osigurljiv interes u odnosu na dužnikovu imovinu. Međutim, ako je svoju tražbinu zaštitio založnim pravom, tada kao založni vjerovnik ima osigurljiv interes.⁷

⁵ Pavić, D. (2009): op. cit. str. 242.

⁶ Andrijanić, I., Klasić, K. (2002): Tehnika osiguranja i reosiguranja, Mikrorad, Zagreb, str. 66.

⁷ Pavić, D. (2009): op. cit. str. 255.

Poslovna tvrtka poduzimanjem određenih poslovnih radnji može utjecati na mogućnost nastanka štetnog događaja, ali nikada ne može u potpunosti ukloniti rizik njegova nastanka. Kako bi se smanjio financijski utjecaj štetnog događaja te nadoknadila nastala šteta, poslovne tvrtke se osiguravaju kod društva za osiguranje.

Najčešće se osigurava imovina jer je najviše izložena riziku, ali može se ugovoriti i osiguranje odgovornosti proizvođača za neispravan proizvod, osiguranje od posljedica gubitaka prouzročenih požarom ili nekim drugim rizikom te osiguranje izgradnje građevina.⁸

Sklapanjem ugovora o osiguranju nastaje pravni odnos između ugovaratelja osiguranja i osiguratelja, a smatra se da je ugovor sklopljen kad je prihvaćena ponuda o osiguranju. Ugovorom o osiguranju osiguratelj se obvezuje ugovaratelju osiguranja isplatiti osigurninu ako nastane osigurani slučaj, a ugovaratelj osiguranja obvezuje se osiguratelju platiti premiju osiguranja. Bitan sastojak tog ugovora je osigurani slučaj. To je događaj prouzročen osiguranim rizikom koji mora biti budući, neizvjestan i na njegov nastanak ugovaratelj osiguranja i osiguratelj ne smiju imati utjecaj. Trenutak sklapanja ugovora iznimno je bitan za njegovu valjanost jer ako se ugovor sklapa u trenutku nastanka osiguranog slučaja ili nakon njega, ugovor postaje nevažećim.⁹

Dokaz o sklopljenom ugovoru je polica osiguranja ili neka druga isprava koja mora biti uredno sastavljena, potpisana i dostavljena ugovaratelju osiguranja. Bitni elementi police osiguranja za osiguranje imovine su ugovorne strane, osigurana stvar ili drugi predmet osiguranja, rizik obuhvaćen osiguranjem, trajanje osiguranja i vrijeme pokrića, svota osiguranja, premija ili doprinos (ulog), nadnevak izdavanja police i potpisi ugovornih strana. Ako u polici osiguranja nije navedena svota osiguranja, smatra se da je osiguranje neograničeno. Sastavni dio ugovora o osiguranju su i opći uvjeti osiguranja koji mogu biti otisnuti na poleđini police ili se pojavljuju kao zasebni dio.

Polica osiguranja ima sljedeća obveznopravna obilježja:

- pisani je dokaz o postojanju i sadržaju ugovora o osiguranju
- pravni je instrument prijenosa prava iz ugovora na treću osobu
- dokaz je o pravima osiguranika iz ugovora o osiguranju
- kvazinegocijabilna je isprava i
- nema obilježja vrijednosnog papira.¹⁰

⁸ Vuk, J. (2017): Štete na imovini poduzetnika, RRIF, Zagreb, str. 36.

⁹ Vuk, J. (2017): op. cit. str. 36.

¹⁰ Vuk, J. (2017): op. cit. str. 36.

Kod osiguranja materijalne imovine pojavljuju se tri osnovna načina osiguranja kao što je prikazano u tablici:

Tablica 1: Način osiguranja materijalne imovine

OSIGURANJE NA SVOTU OSIGURANJA	ugovaratelj može ugovoriti svotu osiguranja koju želi
OSIGURANJA NA UGOVORENU VRIJEDNOST	ugovara se osiguranje na stvarnu vrijednost imovine
OSIGURANJE NA NOVU VRIJEDNOST	nadoknađuje se nova vrijednost imovine ali pod određenim uvjetima

Vuk, J. (2017): Štete na imovini poduzetnika, RRIF, Zagreb, str. 36.

Osiguranje materijalne imovine na svotu osiguranja polazi od mogućnosti ugovaratelja da ugovori svotu osiguranja koju želi. U pravilu bi ugovorena svota trebala biti jednaka stvarnoj vrijednosti imovine jer ona bitno utječe na obračun štete. Ako ugovaratelj osiguranja ugovori svotu osiguranja koja je manja od stvarne (fer) vrijednosti stvari, dolazi do podosiguranja i ugovaratelj ne može ostvariti punu naknadu štete.

Primjer 1. Utvrđivanje svote naknade štete fer vrijednost opreme trgovačkog društva koja je predmet osiguranja je 1.200.000,00 kn, a vlasnik ju je osigurao na 1.000.000,00 kn. Došlo je do poplave i oprema je oštećena. Procjena štete je 700.000,00 kn. Prilikom izračunavanja naknade za nastalu štetu, osiguratelj primjenjuje načelo proporcije:

Budući da je osigurano samo 83,33% opreme, a ne njezina cjelokupna vrijednost, u slučaju štete ostvarit će se pravo na 83,33% naknade, čime se podupire osnovno načelo likvidacije u osiguranju koje glasi: Svota osigurnine ne može biti veća od štete koju je osiguranik pretrpio nastupanjem osiguranog slučaja.¹¹

¹¹ Vuk, J. (2017): op. cit. str. 36.

Osiguranje materijalne imovine na ugovorenu vrijednost (stvarnu vrijednost) primjenjuje se kod osiguranja imovine od požara, loma i nekih drugih opasnosti, a preduvjet za ovaj tip osiguranja je uredno vođenje analitičke evidencije dugotrajne imovine koja osigurava podatke o knjigovodstvenoj vrijednosti osigurane imovine jer se upravo knjigovodstvena vrijednost uzima kao osnova osiguranja. Tako se, na primjer, za osiguranja imovine koja počinju 1. siječnja kao minimalna vrijednost imovine koja se osigurava uzima knjigovodstvena vrijednost na 31. prosinca prethodne godine.

Osiguranje materijalne imovine na novu vrijednost koristi se prilikom osiguranja građevinskih objekata i opreme od požara i drugih opasnosti. Prednost je ovog osiguranja u tome što se šteta nadoknađuje u novoj vrijednosti koja se ne smanjuje za trošnost predmeta osiguranja. Predmeti se osiguranja mogu osigurati na novu vrijednost ako njihova stvarna vrijednost nije manja od 40 % od nove vrijednosti u vrijeme sklapanja ugovora o osiguranju. Ako je predmetima osiguranja stvarna vrijednost manja od 40% od nove vrijednosti, osiguravaju se na reduciranu novu vrijednost.¹²

2.3 Vrste imovinskih osiguranja

Imovinska osiguranja poslovnih tvrtki u užem smislu dijelimo na: osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti, osiguranje poljoprivrede, osiguranje prometnih sredstava i kasko osiguranje.¹³

2.3.1 Osiguranje industrije i trgovačke djelatnosti

Osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti obuhvaća rizike vezane za obavljanje djelatnosti kojima se ostvaruju prihodi. Industrijski rizici se razlikuju od trgovačkih rizika s obzirom da su industrijski rizici vezani za proizvodnju, dok su trgovački rizici vezani za trgovinu i uslužne djelatnosti.

Osiguranje industrije i trgovačke djelatnosti obuhvaća rizike kojima su izloženi poduzetnici prilikom obavljanja poduzetničkih aktivnosti. Svi gospodarski subjekti su izloženi ovim rizicima u većem ili manjem intenzitetu, što ovisi o vrsti djelatnosti koja se obavlja, lokaciji i okruženju u kojem se poslovni subjekt nalazi te je za oblikovanje osigurateljnog pokrića potrebno sagledati niz različitih

¹² Vuk, J. (2017): op. cit. str. 37.

¹³ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007): op.cit., str. 131.

čimbenika. Uzroci nastanka ovih rizika mogu biti različiti, a kakve će posljedice biti ovisi o okolnostima koji će povećati ili umanjiti nastanak rizika.

U osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti ubrajaju se sljedeće podvrste:

- Osiguranje industrijskih, obrtničkih, trgovačkih i uslužnih tvrtke.
- Osiguranje strojeva - razvojem tehnologije razvila se i ova vrsta osiguranja.
- Osiguranje objekata u izgradnji - može se ugovoriti na temelju standardnih i međunarodnih uvjeta. Standardni uključuju imenovane rizike, a međunarodni sve rizike osim onih koji su isključeni. Ovo osiguranje predstavlja velik značaj za gospodarstvo i smatra se investicijskim osiguranjem. Investicije omogućuju blagostanje svake zemlje. Stoga se omogućava investitorima široka ekonomska zaštita od raznih rizika kako bi se što bolje zaštitili.
- Osiguranje objekata u montaži i montažne opreme - vrlo slično sa prethodnom osiguranjem. Razlika je u tome što se kod osiguranje objekta u montaži osigurava oprema, a kod osiguranje objekta u izgradnji objekt.
- Osiguranje računala
- Šomažno osiguranje - karakteristika ovog osiguranja je da osim rizika od požara, poplava, oluja i drugih opasnosti pokriva i rizike izmaklog dobitka, plaća i fiksnih troškova.¹⁴

Pored toga, poznata su osiguranja imovine i kao: garancijsko osiguranje, osiguranje filmske proizvodnje, osiguranje robe u hladnjačama - osigurava se roba namijenjena za prodaju ili preradu u hladnjačama, škrinjama za duboko smrzavanje, osiguranje stvari u rudnicima - ova vrsta spada u paket osiguranje jer obuhvaća različite rizike.¹⁵

2.3.2 Osiguranje poljoprivrede

Osiguranjem poljoprivrede pokrivaju se rizici čijim se nastupanjem može ugroziti proizvodnja biljnih i životinjskih proizvoda kojima se opskrbljuje tržište. Osiguranje poljoprivrede je važno jer treba zaštititi eventualne štete koje mogu dovesti do nestašice važnih prehrambenih proizvoda neophodnih za život. Posebno se odnosi na zemlje u kojima je poljoprivreda značajnija

¹⁴ Izvor: [http://www.general.hr/korisnicka-zona/tjecnik-osigurateljnih-termina/osnovni-pojmovi-u-osiguranju/S_\[07.10.2019\]](http://www.general.hr/korisnicka-zona/tjecnik-osigurateljnih-termina/osnovni-pojmovi-u-osiguranju/S_[07.10.2019])

¹⁵ Bijelić, M. (2002): Osiguranje i reosiguranje, Tectus, Zagreb, str. 234-244.

djelatnost. Izostanak ovih proizvoda dovodi do velikih gubitaka za vlasnike, stanovništvo i gospodarstvo.

U osiguranje poljoprivrede spadaju sljedeće podvrste:

- osiguranje domaćih i nekih drugih vrsta životinja;
- osiguranje usjeva i plodova.¹⁶

U Republici Hrvatskoj, Ministarstvo poljoprivrede ribarstva i ruralnog razvoja u namjeri da potiče, ali i zaštiti poljoprivrednu proizvodnju daje potporu za osiguranje poljoprivredne proizvodnje od mogućih šteta.¹⁷

2.3.3 Osiguranje prometnih sredstava

Osiguranjem motornih vozila ugovara se pokriće imovinskih rizika na imovini koja obuhvaća sve vrste motornih i priključnih vozila za kopno, odnosno cestovna i tračna motorna vozila te radne samohodne strojeve. U hrvatskom osigurateljnom kolokvijalnom govoru, ta se osiguranja nazivaju skraćenicom „autokasko osiguranje“.

Kao i većina stručnih izraza u osiguravajućoj struci, riječ kasko dolazi iz pomorskog osiguranja. Riječ *kasko* podrijetlom je iz Španjolske gdje označava lađu bez tovara ili trup broda. Nekada, dok je brodski prijevoz bio glavni i jedini način prijevoza velikih količina roba, te kada je za te vrste prijevoza postojao najveći rizik, pojedinci su počeli osiguravati ne samo brodove, već i teret koji su ti brodovi prevozili. U kratkom vremenu su se počeli pojavljivati pojedinci ili grupe pojedinaca koji su nudili osiguranje brodova i tereta, prvenstveno u Engleskoj. Ti su ljudi prethodnica onoga što danas nazivamo društvom za osiguranje.

U osiguranje prometnih sredstava ubrajaju se sljedeće podvrste osiguranja:

- kasko osiguranje cestovnih motornih vozila
- kasko osiguranje dodatne opreme i prtljage
- kasko osiguranje samohodnih strojeva, tračnih vozila, kontejnera.¹⁸

¹⁶ Elita plus, Agencija za zastupanje u osiguranju, [Internet], raspoloživo na: Osiguranje imovine, osiguranje kuće i stana - Elita plus - agencija za zastupanje u osiguranju [15.07.2019.]

¹⁷ Izvor: <https://www.apprrr.hr/> [12.11.2019.]

¹⁸ Ćurak, M., Jakovčević D. (2007): op.cit., str. 135.

2.4 Nastanak štetnog događaja

Osigurani događaj je događaj prouzročen osiguranim rizikom. U slučaju njegova nastanka, ugovaratelj treba poduzeti sve potrebne radnje kako bi se ograničile štetne posljedice, a sam oštećeni objekt ili stvari ne bi bile izložene daljnjim oštećenjima. O nastalom osiguranom slučaju potrebno je izvijestiti osiguratelja (usmeno ili telefonom) najkasnije tri dana od dana kada je događaj nastao i nakon toga obvezno potvrditi pisanim putem.

Štetu je osim osiguratelju potrebno prijaviti i nadležnoj policijskoj upravi u svim slučajevima predviđenim propisima, a osobito kad je šteta prouzročena požarom, eksplozijom, krađom ili zbog prometne nesreće. Bitno je sastaviti popis uništenih, oštećenih ili otuđenih stvari uz naznaku njihove vrijednosti koji se dostavlja osiguratelju i nadležnoj policijskoj upravi. Na uviđaj izlazi i predstavnik osiguratelja, a do njegova dolaska ne smije se promijeniti stanje oštećenih odnosno uništenih stvari, osim ako je njihova promjena u javnom interesu (npr. zgrada se srušila na pločnik) ili se mora nastaviti normalan rad (npr. proizvodnja). Ako se pristupi popravku oštećenih stvari, zamijenjene dijelove treba čuvati kao dokazni materijal.

Hodogram aktivnosti koje treba poduzeti poduzetnik koji je osigurao svoju imovinu kada nastane štetni događaj:

- ograničiti štetne posljedice nastalog slučaja
- obavijestiti osiguratelja o nastalom događaju
- obavijestiti nadležnu policijsku upravu (u pojedinim okolnostima)
- sastaviti popis uništenih, oštećenih ili otuđenih stvari
- pružiti osiguratelju sve potrebne podatke.¹⁹

Nekretnine obuhvaćaju zemljišta i građevinske objekte kojima se poslovna tvrtka koristi za obavljanje svoje djelatnosti, te kao i oprema i postrojenja dugotrajna imovina. Opremu i postrojenja čine različiti uređaji, strojevi i alati koji se koriste u radionicama ili slično. Vanjski utjecaji poput elementarnih nepogoda uzrokom su oštećenja na toj imovini. Rizik nastanka štetnog događaja može se umanjiti osiguranjem imovine kod društva za osiguranje koje će u slučaju štete nadoknaditi djelomično ili u potpunosti nastale troškove. Naknada štete od strane društva za osiguranje može biti u vrijednosti troška (bez PDV-a) ili manje, a PDV se ne nadoknađuje jer nije ni trošak ni prihod već

¹⁹ Vuk, J. (2017): op. cit. str. 37.

ga obveznik PDV-a može iskoristiti kao pretporez ako je riječ o popravku imovine kod koje je dopušten odbitak pretporeza.

Šteta na imovini dijeli se na

- Štetu na dugotrajnoj imovini
- Štetu na kratkotrajnoj imovini

1. *Šteta na dugotrajnoj imovini* - Dugotrajna imovina poslovnih tvrtki prema svojim karakteristikama i načinu na koji sudjeluje u poslovnom procesu dijeli se na nematerijalnu, materijalnu, finansijsku i potraživanja. Štete najčešće nastaju na materijalnoj imovini jer se ona pojavljuje u fizičkom obliku i podložna je oštećenjima ili krađi.²⁰
2. *Šteta na kratkotrajnoj imovini* - Kratkotrajna imovina na kojoj mogu nastati štete su zalihe materijala, sitnog inventara, ambalaže, gotovih proizvoda i robe, ali moguće je i oštećenje novca koji se nalazi u blagajni poduzetnika. Šteta koja se javlja na imovini ubraja se u dopuštene rashode ako je nastala zbog više sile (elementarne nepogode - potres, požar, poplava), ratnih razaranja i provalnih krađa do visine utvrđene temeljem očevidnika nadležnog tijela za procjenu štete.²¹

Mjesto i trenutak nastanka štete bitno određuje tko snosi tu štetu. S obzirom da rizik prelazi na kupca u trenutku predaje stvari, ako se šteta dogodi tijekom otpreme, štetu snosi prodavatelj. Nastala šteta ne mora nužno biti i trošak prodavatelja jer to ovisi o tome je li dobro koje je predmet prodaje osigurano ili ne te je li možda prijevoznik odgovoran za štetu. Društvo za osiguranje nadoknadiće nastalu štetu u potpunosti ili djelomično ako je dobro osigurano. Ako je prijevoznik odgovoran za štetu, a ona nastane prije isporuke kupcu, prodavatelj će za oštećeno ili uništeno dobro teretiti prijevoznika. S obzirom na to da je riječ o odšteti, ona nije predmet oporezivanja u skladu s člankom 25. Zakona o porezu na dodanu vrijednost.²²

²⁰ Vuk, J. (2017): op. cit. str. 38.

²¹ Članak 26. st. 2. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (»Narodne novine«, broj 79/13, 85/13, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17 i 1/19)

²² Zakon o porezu na dodanu vrijednost (»Narodne novine«, broj 73/13., 99/13., 148/13., 153/13., 143/14., 115/16. i 106/18.)

3. ANALIZA TRŽIŠTA OSIGURANJA IMOVINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Tržište osiguranja imovine pripada tržištu neživotnih osiguranja. U neživotna osiguranja spadaju: osiguranje od nezgode, zdravstveno osiguranje, osiguranje cestovnih vozila - kasko, osiguranje tračnih vozila - kasko, osiguranje zračnih letjelica - kasko, osiguranje plovila - kasko, osiguranje robe u prijevozu, osiguranje od požara i elementarnih šteta i ostala osiguranja imovine.

Na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj u 2019. godini djeluje 18 društava za osiguranje i reosiguranje, a to su:

- ADRIATIC OSIGURANJE d.d.
- AGRAM LIFE osiguranje d.d.
- ALLIANZ ZAGREB d.d.
- CROATIA osiguranje d.d.
- ERGO osiguranje d.d.
- ERGO životno osiguranje d.d.
- EUROHERC osiguranje d.d.
- GENERALI OSIGURANJE d.d.
- GRAWE Hrvatska d.d.
- HOK - OSIGURANJE d.d.
- HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE d.d.
- IZVOR OSIGURANJE d.d.
- MERKUR OSIGURANJE d.d.5
- OTP Osiguranje d.d.
- TRIGLAV OSIGURANJE d. d.
- UNIQA osiguranje d.d.
- WIENER osiguranje Vienna Insurance Group d.d.
- WÜSTENROT životno osiguranje d.d.²³

²³ HANFA, raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/registri/drustva-za-osiguranje-i-drustva-za-reosiguranje/?page=1> [10.8.2019.]

Tijekom 2018. godine u Republici Hrvatskoj djelovalo je 20 društava za osiguranje, koja su ostvarila rast zaračunatih bruto premije osiguranja u kategoriji neživotnih osiguranja, ostvarivši u toj godini oko 9,9 mlrd. kuna zaračunate bruto premije. Rast zaračunate bruto premije je za je 8,8 % više nego u 2017. godine. Gospodarski oporavak i pojačana prodaja novih vozila u velikoj mjeri su potaknuli rast bruto premija neživotnih osiguranja, a tom rastu doprinijelo je osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila. Osiguranje kredita također je doprinijelo rastu bruto premija neživotnog osiguranja. Tijekom 2018. godine likvidirane su štete u iznosu od 5,6 mlrd. kuna što predstavlja rast od 8,8% u odnosu na 2017. godinu.²⁴

Tablica 2: Zaračunate bruto premije

Godina	Neživotna osiguranje mlrd. HRK	Životna osiguranja mlrd. HRK
2015.	5,8	2,9
2016.	5,8	2,85
2017.	6,1	2,95
2018.	6,6	3,1

Izvor: Izrada autora prema podacima s <https://www.hanfa.hr/media/3842/godisnje-izvjesce-2018.pdf> [15.07.2019.]

Iz podataka navedenih u Tablici 2 proizlazi da je bruto premija neživotnih osiguranja dvostruko veća od bruto premije životnih osiguranja, a to ukazuje na potrebu da društva za osiguranje još više obogate svoju ponudu imovinskih osiguranja.

Na kraju 2018. godine ukupna aktiva društava za osiguranje iznosila je 41,9 mlrd. kuna. U odnosu na 2017. godinu taj iznos je veći za 1,1 mlrd. kuna, ili za 2,7%. U strukturi rasporeda aktive najveći dio otpada na ulaganja u iznosu od 33,2 mlrd kuna ili 79,1%. Najveći dio pasive otpada na tehničke pričuve u iznosu od 27,1 mlrd kuna ili 64,7%, a zatim te kapital i rezerve u iznosu od 9,9 mlrd kuna ili 23,5%.²⁵

²⁴ HANFA (2018): raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/media/3842/godisnje-izvjesce-2018.pdf> str. 24. [5.11.2019.]

²⁵ HANFA (2018): raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/media/3842/godisnje-izvjesce-2018.pdf> str. 25. [5.11.2019.]

Razdoblje niskih kamatnih stopa stvorilo je pritisak na uspješnost poslovanja društava za osiguranje. Međutim, u 2018. godini i životno i neživotno osiguranje ostvarili su dobit i to: životna osiguranja u iznosu od 183,2 mil. kuna, a neživotna u iznosu od 568,9 mil. kuna. Društva za osiguranje dobro su kapitalizirana, sposobna da podmire sva potraživanja, pri čemu treba imati u vidu da je srednja vrijednost solventnosti društava za osiguranje znatno iznad regulatornog minimuma za sve skupine osiguratelja.²⁶

3.1 Analiza strukture imovinskih osiguranja u Republici Hrvatskoj

Kako je u tekstu već naznačeno imovinska osiguranja poslovnih tvrtki u užem smislu dijelimo na: osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti, osiguranje poljoprivrede i osiguranje prometnih sredstava.

Međutim, u ovom dijelu rada razvijenost pojedinih proizvoda osiguranja u Republici Hrvatskoj analizirat će se prema podjeli u skladu sa Zakonom o osiguranju, a to su: osiguranje cestovnih vozila - kasko, osiguranje tračnih vozila - kasko, osiguranje zračnih letjelica - kasko, osiguranje plovila - kasko, osiguranje robe u prijevozu, osiguranje od požara i elementarnih šteta, te ostala osiguranja imovine.

U 2018. godini u strukturi ukupne premije neživotnog osiguranja sudjelovali su s udjelima: osiguranje cestovnih vozila - kasko 10,65%, osiguranje od požara i elementarnih šteta 6,55%, ostala osiguranje imovine 7,02%, te ostala neživotna osiguranja 16,97%. Slijedom iznesenog, ukupna premija neživotnog osiguranja u Republici Hrvatskoj u 2018. godini iznosi 41,19% u odnosu na sve druge premije osiguranja. Također je potrebno navesti da se podaci odnose na ukupne vrijednosti premija osiguranja za pojedinu vrstu osiguranja jer nije moguće odvojiti podatke koji se odnose isključivo na osiguranje poslovnih tvrtki.

3.2 Osiguranje cestovnih vozila - kasko

Kasko osiguranje cestovnih vozila spada među prva tri osiguranja imovine u proteklih 10 godina. Premija kasko osiguranja u 2017. godini iznosila je 883,9 milijuna kuna što je na razini 2010.

²⁶ HANFA, raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/media/3842/godisnje-izvjesce-2018.pdf> str. 25. [15.07.2019.]

godine. Predviđa se rast kasko osiguranja od 10% tako da će premija osiguranja kasko dosegnuti psihološku granicu od jedne milijarde kuna.

U 2016. godini osigurani rizik premija iznosio je 650.510, 00 kuna, dok je 2017. godini iznosio 592.188,00 kuna. Do ovog pada došlo je jer su ostala kasko osiguranja cestovnih vozila pala s 341.801,00 kuna na 263.847,00 kuna. U tom periodu došlo je do rasta kasko osiguranja cestovnih motornih vozila na vlastiti pogon. Razvoj kasko osiguranja prati se statistički, ali ne po pojedinim elementima, tako da nije moguće pouzdano znati koliko je kasko polica ugovoreno kao djelomični kasko ili kasko s franšizom, a to ima za posljedicu da se ne može znati što znači podatak za ostala kasko osiguranja u kojima je iskazana prosječna premija u iznosu od 208,00 kuna, što predstavlja rast u odnosu na 2016. godini kad je prosječna premija iznosila 175,00 kn, a ta premija još uvijek nije dostigla iznos te premija u 2014. godini kad je iznosila 243,00 kuna. Prosječna premija kasko osiguranja cestovnih motornih vozila na vlastiti pogon rasla je s 2.433,00 kn na 2.551,00 kn u odnosu na 2016. godinu, odnosno manje od 5%.

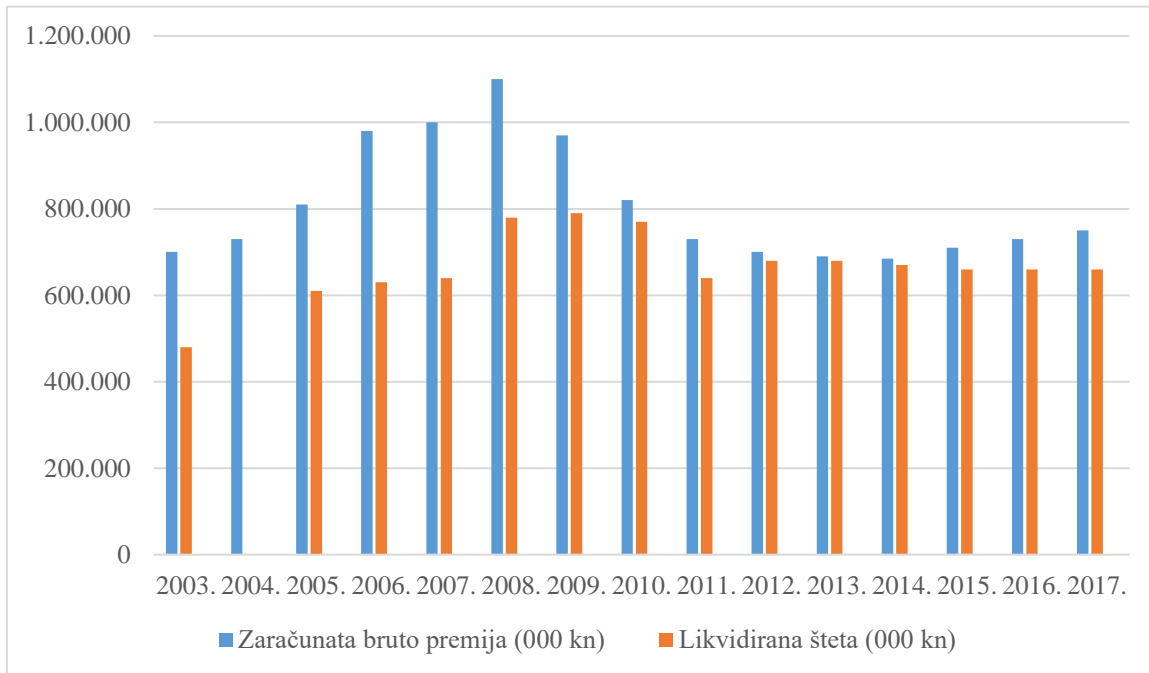
Iznos likvidiranih šteta kaska 2016. godine iznosio je 597 milijuna kuna likvidacije ili rast od 5%, što predstavlja blagi porast.

Tendencija porasta bruto premija kaska zadržala je financijsku isplativost kaska tako da je udio likvidiranih šteta u bruto zaračunatoj premiji u 2017. godini iznosio 72%, što ukazuje na porast u odnosu na 2016. godinu kad je iznosio 71%, ali još nisu dostignuti rezultati iz 2014. godine kad je taj iznos bio 91%, a 2015. godine 80%, kako to proizlazi iz podataka prikazanih na Grafikonu 1. Ovi podaci ukazuju da je kasko pravi osigurateljni proizvod, a razvoj ove vrste osiguranja ubrzati će razvoj cjelokupnog tržišta osiguranja motornih vozila.²⁷

Povećana uporaba motornih vozila u prometu dovodi i do učestalosti i rasta šteta, što zajedno s povećanjem iznosa prosječne štete, uzrokovane porastom cijena rezervnih dijelova i rasta cijene rada, ukazuje na opasnost da kasko krene u negativnom smjeru. Da bi se izbjegao negativan smjer kaska treba pratiti trendove osiguranja, rast BDP, rast cijena rezervnih dijelova, a posebno cijena rada u auto-servisima, tako da se u svakom trenutku mogu poduzeti korekcije i radikalne promjene.²⁸

²⁷ Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/52 str. 52 [5.11.2019.]

²⁸ Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2017/index.html#/50, str. 50. [15.10.2019.]

Grafikon 1: Zaračunata bruto premija osiguranja cestovnih vozila u razdoblju 2003. - 2017

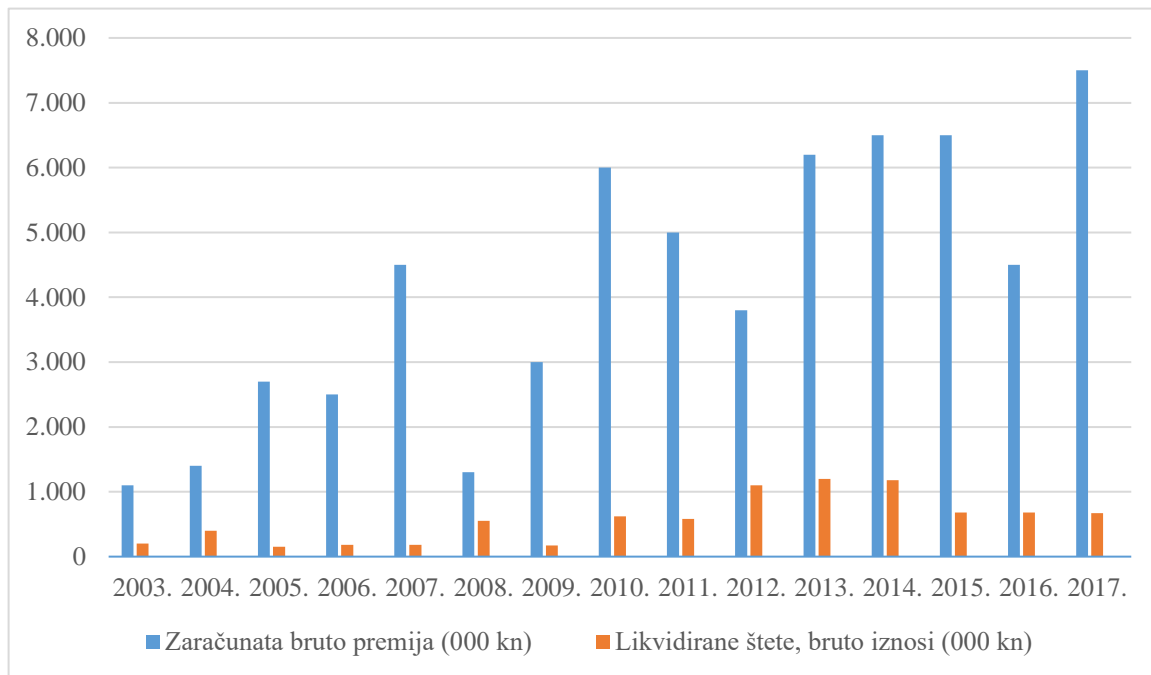
Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/52 [15.10.2019.]

3.3 Osiguranje tračnih vozila - kasko

U 2017. godini za osiguranje tračnih vozila - kasko zaračunata je bruto premija u iznosu od 8,00 milijuna kuna, a što u ukupnoj premiji neživotnih osiguranje iznosi 0,13%, te u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji iznosi 0,09%.

Kako proizlazi iz podataka navedenih u Grafikonu 2 od 2003. godine do 2017. godine udio likvidiranih šteta u zaračunatoj bruto premiji za osiguranja tračnih vozila-kasko varira, tako da u 2005. godini iznosi 1,57%, a u 2016. godini iznosi 28,87%. Povećanje visine likvidiranih šteta započinje od 2012. godine kako se to vidi na Grafikonu 2.²⁹

²⁹ Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2017/index.html#/50, str. 56. [15.10.2019.]

Grafikon 2 Zaračunata bruto premija osiguranja tračnih vozila u razdoblju 2003--2017

Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/56 [15.10.2019.]

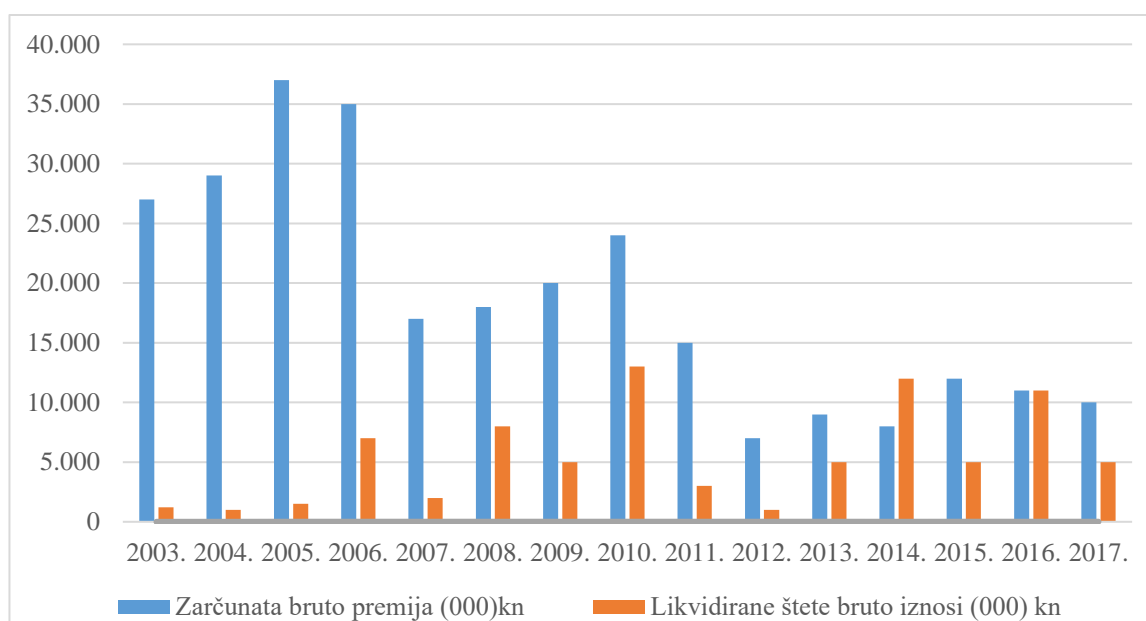
3.4 Osiguranje zračnih letjelica - kasko

Osiguranje zračnih letjelica pripada grupi transportnih osiguranja kao i osiguranje plovila, te osiguranje robe u prijevozu, ali su također imovinska osiguranja stoga su i analizirana u završnom radu. U 2017. godini uočava se na Grafikonu 3 pad broja osiguranih letjelica za 21,23% i iznosi 115 kasko osiguranih letjelica.

U 2017. godini premija osiguranja zračnih letjelica - kasko iznosi 10.136.459,00 kn, a to je manja premija osiguranja za 6,1% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna premija u 2017. godini je porasla i iznosi 88.139,00 kn, to je najviša prosječna premija u proteklih 6 godina.

Iz Grafikona 3 uočava se pad iznosa likvidiranih šteta za 61,2% u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu. Isto tako došlo je i do pada broja šteta koji iznosi 17 u 2017. godini dok ih je u 2016. godini bilo 27.

Nestabilnost iznosa šteta i broja šteta, u razdoblju prikazanom u Grafikonu 3, ukazuju na potrebu praćenja raspona i brzine kretanja cijena ove vrste osiguranja, a što zahtjeva odgovarajuću reosigurateljnu zaštitu. Kvota šteta osiguranja zračnih letjelica - kasko za 2017. godinu iznosi 51,5%, a kad se ima u vidu da je u za period od zadnjih 5 godina ona iznosi 85,7%., te kad se tom doda kvota troškova, taj kombinirani razmjer nije pozitivan.³⁰

Grafikon 3 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta osiguranja zračnih letjelica - kasko

Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/58 [15.10.2019.]

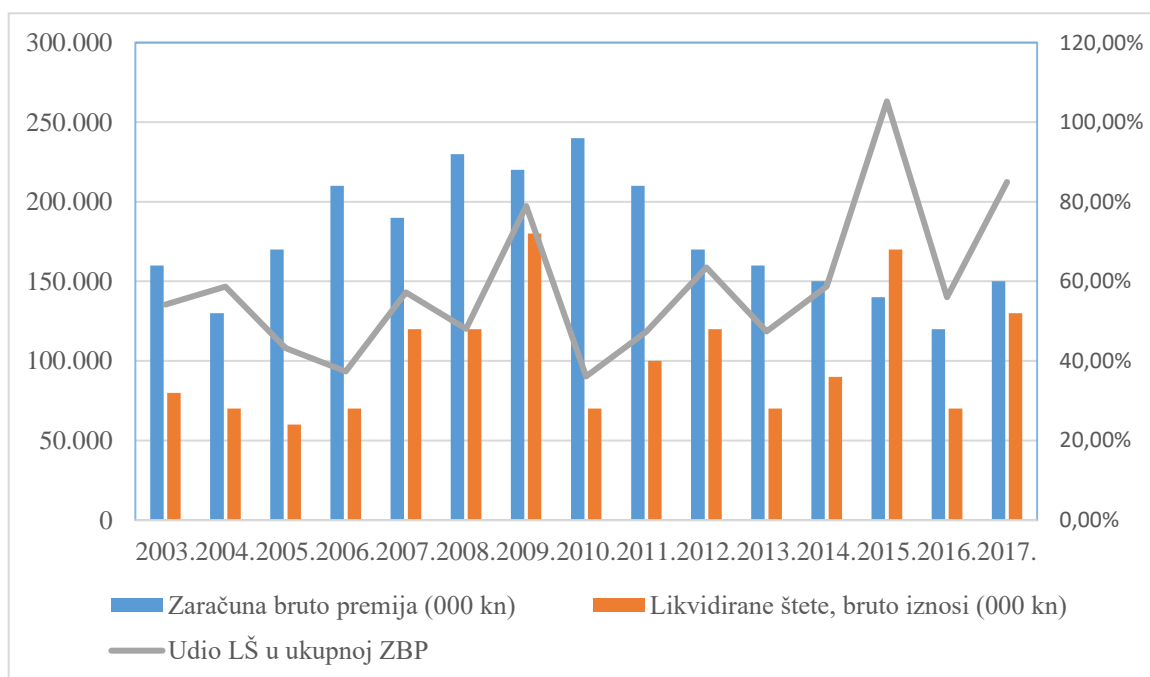
³⁰ Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2017/index.html#/50, str. 58. [15.10.2019.]

3.5 Osiguranje plovila - kasko

Transportna osiguranja uključuju i osiguranje plovila - kasko. Navedeno osiguranje odnosi se na osiguranje plovila u pomorskom i riječnom prometu, osiguranje plovila koja su u izgradnji, te platformi za istraživanje podmorja i iskorištavanje plina.

Prema podacima iz Grafikona 4 u 2017. godini ukupna premija osiguranja iznosila je 148.706.908 kn. Uočava se rast premija u odnosu na 2016. godinu u iznosu 5,1% , a time je prekinut negativan trend koji traje od 2011. godine. Međutim, još uvijek nisu dostignuti rezultati iz 2009. godine. U 2017. godini porastao je i broj osiguranih plovila, te je broj osiguranih plovila iznosio 21.432 kasko osiguranih plovila. Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, objavilo je podatke da je ukupan broj domaćih plovila u 2017. godini iznosio 127.191 plovilo. Od toga broja oko 99% odnosi na brodice i jahte.

Tijekom 10 godina prosjek likvidiranih šteta je 113 mil. kn, a 2017. godine broj likvidiranih šteta iznosi 126.381.905 kn, kako se vidi na Grafikonu 4. Zbog velikog broja oluja na obalnim područjima zabilježena je negativna kvota šteta koja iznosi 105%, a to je utjecalo na petogodišnji prosjek kvota šteta koji sad iznosi 78,7%, dok se do 2017. godine kretao oko 70%.

Grafikon 4 Zaračunata bruto premija osiguranja plovila -kasko

Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/60 [15.10.2019.]

Osiguranje brodova, brodica i jahti u pomorskoj plovidbi u 2017. godine iznosi 122.833.621 kn što je najveći dio premije osiguranja, predstavlja 82,6% od te vrste osiguranja i manji je u odnosu na 2016. godinu kad je iznosio 86,6%. Ovaj iznos premija osiguranja viši je nego 2016. godine za nekih 0,27%.

Najveći dio premije osiguranja odnosi se na osiguranje brodova i brodica (i jahti) u pomorskoj plovidbi i iznosi 122.833.621 kn što je zanemarivih 0,27% više nego prethodne godine. Ako promatramo njihov udio u ovoj vrsti osiguranja, isti iznosi 82,6%, nešto manje nego prošlogodišnjih 86,6%. Broj osiguranih plovila iznosi 19.587 i u apsolutnom iznosu najveći je u ovoj vrsti rizika.

Flota hrvatskih brodara članica Mare Nostrum dana 31.12.2017. g. u imale su ukupan broj pomorskih brodova u iznosu od 133 broda, što je u odnosu na 2016. g. manje za 5 brodova. Do promjene je došlo, jer su Tankersku plovidbu, Atlantsku plovidbu, Brodospas i JPS, prestale koristiti 9 brodova koji su bili prosječne starosti 22 godine ukupne bruto tonaže 219.945 tona, a nabavile su 4 broda prosječne starosti 13 godina i ukupne bruto tonaže 128.184 tona.³¹

Ukupna premija kasko osiguranja brodova u izgradnji za 2017. godinu iznosila je 17.990.547 kn. To je rast od 5,63% u odnosu na 2016. godinu. Broj novogradnji osiguranih u 2017. iznosi 76, što je 10 više nego 2016. godine. S osnova izgradnje brodova u 2017. godini nije prijavljena ni jedna šteta, dok je likvidirano šteta u iznosu od 106.311 kn, a taj broj likvidiranih šteta je 3,5 puta viši nego 2016. godini.

Ukupna premija kasko osiguranja platformi za 2017. godinu iznosila je 4.713.738 kn. To je nastavak višegodišnjeg trenda te vrste osiguranja. U zadnjih 10 i više godina nije bilo prijavljenih šteta za tu vrstu osiguranja, osim što je 2015 godine prijavljena zanemariva šteta.³²

3.6 Osiguranje robe u prijevozu

Osiguranje robe u prijevozu u 2017. godini nije, po svom broju sklopljenih ugovora, bitno različito u odnosu na 2016. godinu. Broj sklopljenih ugovora o osiguranju robe u prijevozu u stvari je na razini 2009. godine, kao posljedica recesije u Republici Hrvatskoj. Tome treba pridodati

³¹ Izvor: <http://www.csamarenostrum.hr/hr/statistika/> [10.11.2019]

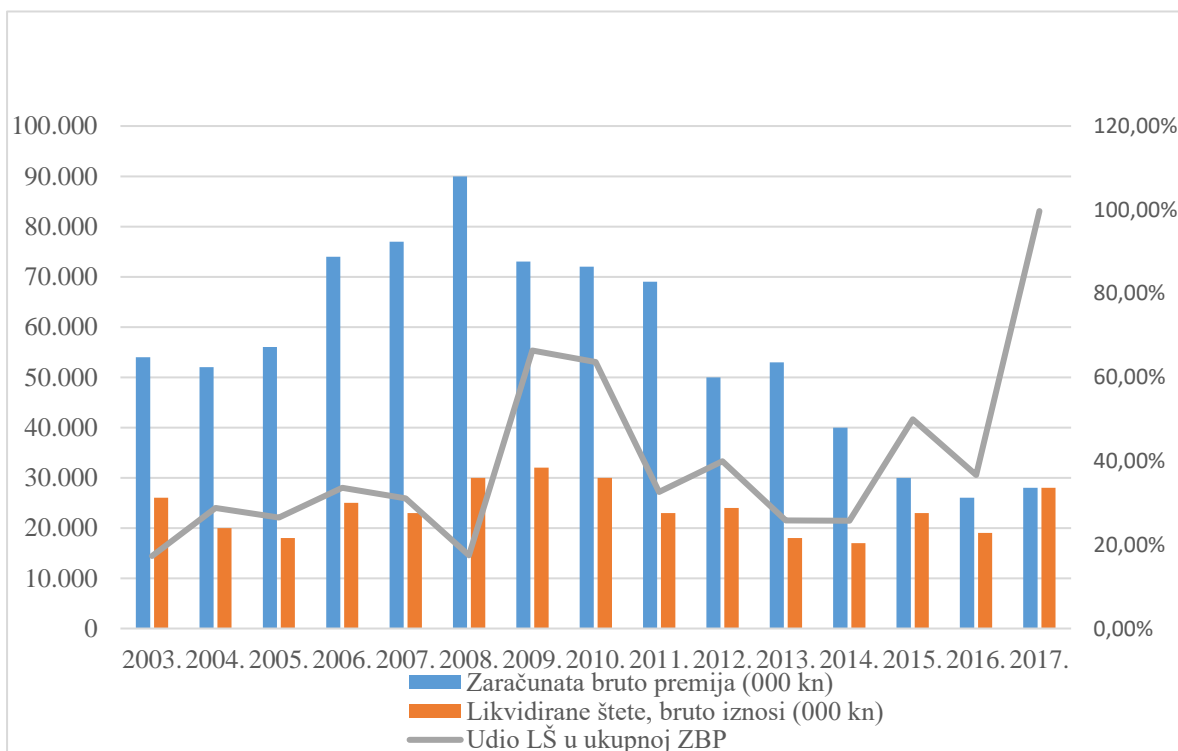
³² Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2017/index.html#/50, str. 60. [15.10.2019.]

činjenicu da uvoz prevladava, tako da je značajno narušen odnos između uvoza i izvoza što se negativno odražava na broj sklopljenih ugovora o osiguranju robe u prijevozu.

U 2017. godini u Republici Hrvatskoj ukupno je prevezeno 114,9 milijuna tona robe. To je porast u odnosu na 2016. godinu za 1,6%. Najviše robe prevezeno je u cestovnom prijevozu oko 63%, ostvaren je porast u željezničkom prometu za oko 22%, te u cjevovodnom za 13,6%. Najveći pad prijevoza robe od 15,2% zabilježen je u prijevozu na unutarnjim vodnim putovima.

Ovakav trend u prijevozu robe odrazio se i na premije osiguranja roba u prijevozu, što se može vidjeti na Grafikonu 5. Trend pada premija u osiguranju robe počeo je od 2009 godine s iznimkom 2013. godine kad je taj broj povećan zbog izvanrednog osiguranja izložbi. Prema podacima iz Grafikona 5 u 2017. godini ukupna premija osiguranja robe u prijevozu iznosi 32.463.863 kn, uključujući sva prijevozna sredstva, a to je pad u odnosu na 2016. godinu za 4,1%.

Kad se promatraju premije osiguranja po pojedinim vrstama rizika 2017. godine, uočava se rast premije osiguranja robe u kopnenom prijevozu za 11,26% u odnosu na 2016. godinu, te 33,16%

u

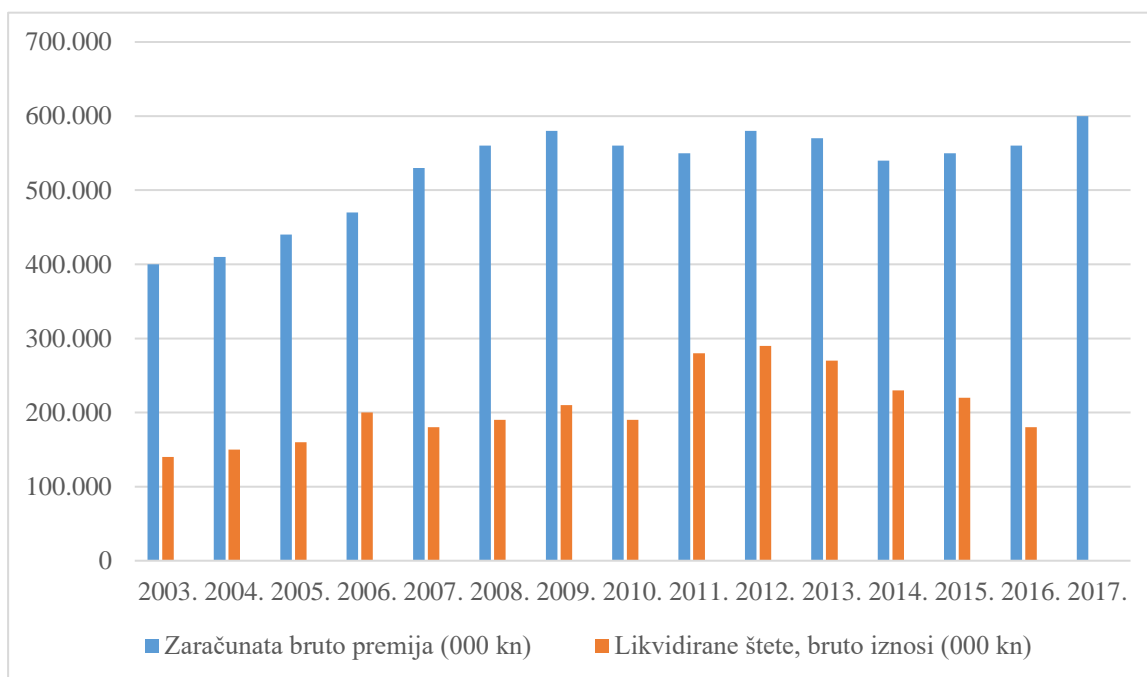
Grafikon 5 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta osiguranja robe

Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/62 [15.10.2019.]

zračnom prijevozu u odnosu na 2016. godinu. Ukupna premija u 2017. godini porasla je na 13,4 milijuna kuna u kopnenom prijevozu odnosno 1,1 milijuna kuna u zračnom prijevozu. Pad premije u 2017. godini ostvaren je u vrsti rizika - ostala osiguranja robe u prijevozu za 17,75%, te je uzrokovalo 10,87 milijuna kuna premije. U istom razdoblju pad premija ostvaren je u osiguranju robe u pomorskom prijevozu za 8,5%. Broj štetnih događaja u 2017. godine je manji. Međutim, iznos isplaćenih šteta u 2017. godine veći je za više od 800% i iznosi 24.378.010 kn, a to, obzirom na pričuve šteta za 2017. godinu, iznosi 27,1%, dok je u zadnjih 5 godina iznosio 42,2%, tako da se ova vrsta osiguranja imovina i dalje čini profitabilnom.³³

3.7 Osiguranje od požara i elementarnih šteta

Prema podacima iz Grafikona 6 u 2017. godine osiguranje od požara i elementarnih šteta raslo je u odnosu na 2016. godinu i to za 7,1%, što je i najveći nivo bruto premija u petogodišnjem razdoblju.

Grafikon 6 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta osiguranja od požara i elementarnih šteta

Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/64

³³ Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2017/index.html#/50, str. 62. [15.10.2019.]

Porastu premija osiguranja od požara i elementarnih šteta najviše su doprinijeli osiguranja izvan industrije i obrta, zatim rast broja osiguranja u industriji, uslužnim djelatnostima i posebno turizmu. Porastao je i broj osiguranja, koja su priključena osiguranju od požara, od potresa.

Porast broja neživotnih imovinskih osiguranja nastao je zbog povećanja gospodarske aktivnosti i kao posljedica porasta svijesti o značaju i potrebi za ovom vrstom osiguranja, a sve da bi se očuvala sigurnosti poslovanja, obzirom na prirodne prijetnje u vidu poplava i bujica koje su se događale i u pojedinim dijelovima Republike Hrvatske.

Osiguranje imovine od požara i drugih elementarnih šteta vrši se po tzv. fronting policama. Po tom postupku osiguranja pokriće i osigurateljni programi kreiraju se master programima, police se izdaju u Republici Hrvatskoj, a štete nastale po takvim policama prikazuju se na likvidacijama šteta na tržištu Republike Hrvatske i pokrivaju se po master programu.

U posljednjih deset godina ukupan iznos bruto zaračunatih premija osiguranja od požara i elementarnih šteta iznosi između 6% i 7%, od ukupnog iznosa neživotnih osiguranja u 2017. godini. Broj šteta u 2017. godini povećan je u odnosu na 2016. godinu za 23%. U 2017 godini broj likvidiranih šteta povećan je izvan industrije i iznosi 23 milijuna kn ili 19%. Pri ovom izračunu uzete su u obzir požarne štete koje su se dogodile na trgovačkim centrima, kao i štete od poplava u 2017. godini, a za likvidaciju tih šteta isplaćeni su veći iznosi. Broj osiguranja od požara i elementarnih šteta u industriji u 2017. godini smanjen je za 11 milijuna ili 17% u odnosu na 2016. godinu. Štete u industriji imaju manju učestalost i sudjeluju u ukupnim štetama od požara s 4%.³⁴

3.8 Ostala osiguranja imovine

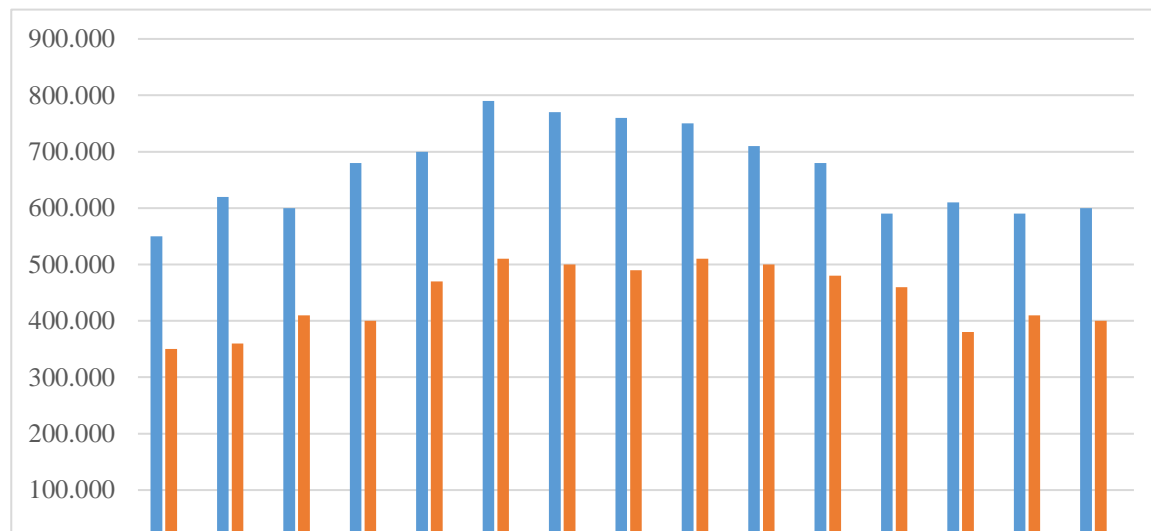
Prema podacima iz Grafikona 7 tržište osiguranja "ostala osiguranja imovine" uočava se da su ostvareni najbolji rezultati u periodu od 2003. do 2008. godine. Premije ostalih osiguranja imovine nakon 2008. godine bilježe stalni pad. Na Grafikonu 7 uočava se da je 2017. godine došlo do povećanja iznosa premija, ali je i taj iznos za 25% manji od iznosa premija u 2008. godini.

Premija osiguranja objekata u izgradnji u 2017. godini zabilježile su rast od 2,7 % posto u odnosu na 2016. godinu, a pokazuju i druge podvrste osiguranja koje se vežu uz gospodarstvo, kao što je osiguranje objekata u montaži za 1% i osiguranja strojeva od loma za 2,5 %. Najveće

³⁴ Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2017/index.html#/50, str. 64. [15.10.2019.]

povećanja iznosa premija na lomu stroja odnosi se uglavnom novim vjetroelektranama i na izgradnji opreme i objekata koji se vežu uz obnovljive izvore energije.

U 2017. godini ostvaren je veći iznos premije u poljoprivrednim osiguranjima, a što se vezuje za poticajne mjere Republike Hrvatske kroz subvencije u premiji osiguranja. Broj osiguranju usjeva i nasada u 2017. godini iznosio je oko 9 milijuna kuna što je porast je za 12% u odnosu na

Grafikon 7 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta ostalih osiguranja imovine.

Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2018/index.html#/68 [15.10.2019.]

2016. godine. Rast iznosa premija osiguranja zapaža se i povećanom broju osiguranih rizika u 2017. g. za 9% u odnosu na 2016. godinu, što ukazuje da osiguratelji povisili premijske stope. To se zaključuje iz činjenice da je postotak porasta premije veći od postotka rasta broja osiguranja. Osiguranje usjeva i nasada je u suodnosu s brojem aktivnih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-a) i broja obradivih površina, a posebno se uzima u obzir promjena biljnih kultura koje se uzgajaju na pojedinim područjima, tako da se premijske stope mijenjaju na područjima pod različitim zasađenim kulturama, a koje su prethodnih godina bile izložene šteti. Prema dostupnim podacima u 2017. godine poljoprivrednici povećali broj osiguranja za pokriće rizika tuče, te za ugovaranje osiguranja rizika mraza, jer su se po ovim rizicima manifestirao veći broj i iznos šteta.

Premija osiguranja životinja u 2017. godini iznosi 5 milijuna kn što je raste za 7% u odnosu na prethodno godinu. Uzrok povećanju broja ovog osiguranja nalazi se u činjenici da je sve više uzgajivača ribe, farmi i sl.

Osiguranje loma stroja, koje spada u vrstu osiguranja "Ostala osiguranja imovine", ima najveći broj polica tako da je broj tih osiguranja rastao u 2017. godini za 6% u odnosu na 2016. godinu, a u 2016. godini rastao za gotovo 10% u odnosu na 2015. godinu. U 2017. godini premija je porasla za oko 4 milijuna kn, što je rezultiralo porastom premijskog volumen za 2,5%. Povećanju broja premija najviše doprinose osiguravanje novih strojeva, vjetro-elektrana i parkova.³⁵

³⁵ Izvor: http://www.huo.hr/Listanje_PDF/Trziste_osiguranja_RH_2017/index.html#/50, str. 68. [15.10.2019.]

4. OSIGURANJE IMOVINE NA PRIMJERU DRUŠTVA ZA OSIGURANJE - WIENER OSIGURANJE – VIENNA INSURANCE GROUP

4.1 Podaci o društvu Wiener osiguranje - Vienna Insurance group

Kao primjer društva za osiguranje uzeto je društvo za osiguranje Wiener osiguranje - Vienna Insurance Group (u nastavku teksta VIG). U nastavku će se kratko opisati VIG koji, između ostalih, pruža usluge osiguranja imovine poslovnim tvrtkama.

VIG je registriran na Trgovačkom sudu u Zagrebu. Tvrtka društva je Wiener osiguranje Vienna Insurance Group dioničko društvo za osiguranje, a skraćena tvrtka je Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d. Sjedište VIG-a je u Zagrebu, Slovenska ulica 24. Temeljni kapita VIG-a je 235.795.140,00 kuna. VIG ima nadzorni odbor kojeg čini pet članova i četiri člana ovlaštena za zastupanje.³⁶

Društvo za osiguranje je započelo s radom u Republici Hrvatskoj u rujnu 1999. godine kao Wiener Städtische osiguranje d.d. - društvo za osiguranje registrirano za sve poslove osiguranja, ali se bavilo isključivo životnim osiguranjima. U 2001. godine, nakon odluke o proširenju djelatnosti i na područje neživotnih osiguranja, Društvo preuzima Kvarner osiguranje d.d., te postaje Kvarner Wiener Städtische osiguranje, a u prosincu 2005. godine pripojeno mu je i Aurum Wiener Städtische osiguranje.

U VIG-u je zaposleno preko 630 zaposlenika. U 2018. godini VIG je ostvario neto dobit od 42 milijuna. U 2018. g. VIG je ostvario zaračunatu bruto premiju od 766,1 milijuna kuna što je za 29,2% više u odnosu na 2017. g. VIG je u dijelu neživotnih osiguranja ostvario rast zaračunate bruto premije od 10,9% s udjelom u tržištu od 3,1%. U ostalim neživotnim osiguranjima VIG bilježi porast s korporativnim klijentima od 41%. U 2018. godini iznos likvidiranih šteta iznosi 499,6 milijuna kuna što u odnosu na 2017. predstavlja rast za 126,4 milijuna kuna ili 33,9%.³⁷

³⁶ https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:080026313 [15.10.2019. g.]

³⁷ https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:28:0::NO:28:P28_SBT_MBS:080026313
rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do GFI-POD izvještaja za 2018. g. [15.10.2019. g.]

4.2 Ponuda proizvoda osiguranja imovine poduzeća

VIG pruža usluge osiguranja za: obrtnike i male poduzetnike, za veće pravne osobe, vozila, plovila i zrakoplova, transportna osiguranja.

VIG nudi posebno kreiran paket osiguranja za obrtnike i male poduzetnike. Osiguranje BUSINESS PAKET START koji omogućuje kreiranje pokrića osiguranja poslovanja prilagođeno vrsti djelatnosti i individualnim potrebama.

Paketom Business paket Start može se osigurati imovina po zahtjevima osiguranika koji sam kreira što želi osigurati od imovine. Može se ugovoriti osiguranje: ugovaranje pokrića od požara i ostalih opasnosti, građevinski objekti vrijednosti do 2.000.000 kn, građevinski objekt s cijenom od 5.000 kn po m².

VIG nudi osiguranje loma stroja koje je dobrovoljno osiguranje namijenjeno pravnim osobama za posljedice oštećenja ili uništenja osiguranog predmeta uslijed nezgode u pogonu kao posljedice nepredviđenog i iznenadnog štetnog događaja, uključujući nespretnost, nehat i zlu namjeru.

Pored toga pravne osobe mogu osigurati: elektroničku opremu, objekte u izgradnji, staklo od loma, imovinu od opasnosti potresa.³⁸

4.3 Opći uvjeti osiguranja imovine VIG

U nastavku se sažeto prikazuju opći uvjeti osiguranja imovine koji se primjenjuju na osiguranje svih vrsta imovine, osim na one vrste osiguranja imovine u kojima se izričito isključuje njihova primjena. Ugovor o osiguranju imovine može sklopiti svaka osoba ili se može sklopiti u korist svake osobe koja ima opravdani interes na predmetu osiguranja.

U polici osiguranja moraju biti navedeni: ugovorne strane, osigurana osoba, osigurana stvar ili drugi predmet osiguranja, rizik obuhvaćen osiguranjem, trajanje osiguranja i vrijeme pokrića, iznos osiguranja ili da je osiguranje neograničeno, premija ili doprinos (ulog), nadnevak izdavanja police i potpisi ugovornih strana.

Ugovor o osiguranju može se sklopiti:

- s određenim rokom trajanja,

³⁸ Izvor: <https://www.wiener.hr/osiguranje-za-obrtnike-i-male-poduzetnike.aspx> [10.11.2019.]

- s neodređenim rokom trajanja, koji se nastavlja iz godine u godinu.

Osigurani slučaj je događaj prouzročen osiguranim rizikom.

Rizik koji je obuhvaćen osiguranjem (osigurani rizik) mora biti budući, neizvjestan i nezavisan od isključive volje ugovaratelja osiguranja ili osiguranika.³⁹⁴⁰

Smatra se da je u osiguranju stvari nastao osigurani slučaj onog trenutka kada se jedna od osiguranih opasnosti iznenada i neočekivano počela ostvarivati na osiguranom predmetu i oštećivati ga odnosno ostvarivati šteta.

Ugovor o osiguranju je ništetan, ako je u trenutku njegova sklapanja već nastao osigurani slučaj, ili je taj bio u nastupanju, ili je bilo izvjesno da će nastupiti, ili je već tada bila prestala mogućnost da on nastane.

Ako je ugovoreno da će osiguranjem biti obuhvaćeno određeno razdoblje koje prethodi sklapanju ugovora, ugovor će biti ništetan samo, ako je u trenutku njegova sklapanja zainteresiranoj strani bilo poznato da se osigurani slučaj već dogodio, odnosno da je već tada bila otpala mogućnost da se on dogodi.

Osiguranjem imovine osigurava se naknada za štetu koja bi se dogodila u imovini osiguranika zbog nastupanja osiguranog slučaja. Iznos osigurnine ne može biti veći od štete koju je osiguranik pretrpio nastupanjem osiguranog slučaja.

Ugovaratelj osiguranja dužan je prijaviti osiguratelju prilikom sklapanja ugovora sve okolnosti koje su značajne za ocjenu rizika, a koje su mu poznate ili mu nisu mogle ostati nepoznate.

Osiguratelj kome su u trenutku sklapanja ugovora bile poznate ili mu nisu mogle ostati nepoznate okolnosti koje su značajne za ocjenu rizika, a koje je ugovaratelj osiguranja netočno prijavio ili prešutio, ne može se pozivati na netočnost prijave ili prešućivanje. Isto vrijedi i u slučaju kad je osiguratelj saznao za te okolnosti za trajanja osiguranja, a nije se koristio zakonskim ovlaštenjima.

Ugovaratelj osiguranja dužan je platiti premiju osiguranja, ali je osiguratelj dužan primiti isplatu premije od svake osobe koja ima pravni interes da ona bude plaćena. Premija se plaća u ugovorenim rokovima, a ako je treba platiti odjednom, onda se plaća prilikom sklapanja ugovora.

³⁹ Wiener osiguranje - Vienna Insurance Group d.d. Zagreb - Opći uvjeti osiguranja imovine, WU 8.09.13. 16-17 u primjeni od 20.2.2017. godine

⁴⁰ Dominantno preuzeto iz Općih uvjeta osiguranja imovine VIG

Ako ugovaratelj osiguranja premiju koja je dospjela nakon sklapanja ugovora ne plati do dospelosti, niti to učini koja druga zainteresirana osoba, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu nakon isteka roka od trideset dana otkad je ugovaratelju osiguranja uručeno preporučeno pismo osiguratelja s obaviješću o dospelosti premije, ali s tim da taj rok ne može isteći prije nego što protekne trideset dana od dospelosti premije. U svakom slučaju ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu ako premija ne bude plaćena u roku od godine dana od dospelosti.

Osiguranik je dužan poduzeti propisane, ugovorene i sve ostale razborite mjere potrebne da spriječi nastanak osiguranog slučaja, a ako osigurani slučaj nastupi, dužan je poduzeti što je razborito i u njegovoj moći da se ograniče njegove štetne posljedice.

Osiguranik je dužan obavijestiti osiguratelja o nastupanju osiguranog slučaja najdalje u roku od tri dana otkad je za to saznao. Ako ne ispuni ovu svoju obvezu u određeno vrijeme, dužan je nadoknaditi osiguratelju štetu koju bi ovaj zbog toga pretrpio.

Sva izvješća i prijave koje je ugovaratelj osiguranja dužan dati u smislu odredaba ovih i drugih uvjeta osiguranja obvezno se imaju pismeno potvrditi ako su dana usmeno, telefonom, brzojavom ili na koji drugi način. Kao dan primitka izvješća odnosno prijave smatra se dan kad je primljeno izvješće odnosno prijava. Ako se izvješće odnosno prijava šalje preporučeno, kao dan primitka smatra se dan predaje pošti.

Kada se dogodi osigurani slučaj, osiguratelj je dužan isplatiti osigurninu određenu ugovorom u ugovorenom roku koji ne može biti dulji od četrnaest dana, računajući otkad je osiguratelj dobio obavijest da se osigurani slučaj dogodio.

Ako drukčije nije ugovoreno, ugovor o osiguranju proizvodi svoje učinke istekom dana koji je ugovorom označen kao dan početka trajanja osiguranja, pa sve do svršetka posljednjeg dana roka za koji je osiguranje dogovoreno. Ako rok trajanja osiguranja nije određen ugovorom, svaka strana može raskinuti ugovor s danom dospelosti premije, obavješćujući o raskidu pismenim putem drugu stranu najkasnije tri mjeseca prije dospelosti premije. Ako je osiguranje sklopljeno na rok dulji od pet godina, svaka strana može nakon proteka tog roka, uz otkazni rok od šest mjeseci, pisano izjaviti drugoj strani da otkazuje ugovor. Ugovorom se ne može isključiti pravo svake strane da raskine, odnosno otkaže ugovor.

Osiguratelj je dužan naknaditi štete nastale slučajno ili krivnjom ugovaratelja osiguranja, osiguranika ili korisnika osiguranja, osim, ako je za određenu štetu ta njegova obveza izrijekom

isključena ugovorom o osiguranju. Osiguratelj ne odgovara za štetu koju su te osobe uzrokovale namjerno te je ništena odredba u ugovoru koja bi predviđala njegovu odgovornost i u tom slučaju.

Tražbine ugovaratelja osiguranja, odnosno treće osobe iz ugovora o osiguranju imovine za tri godine, računajući od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je tražbina nastala.⁴¹

4.4 Posebni uvjeti osiguranja imovine VIG

Posebni uvjeti paketa osiguranja "Business paket Start" za osiguranje malih obrtnika i srednjih poduzetnika na novu vrijednost

Paketom osiguranja Business paket Start osiguravaju se obrtnici, mali i srednji poduzetnici od ugovorenih rizika kroz: osiguranje imovine, osiguranje od odgovornosti, osiguranje od posljedica nesretnog slučaja (nezgode).

Predmet osiguranja u smislu paketa je:

- građevinski objekti i ostala nepokretna imovina sa svim svojim dijelovima, temeljima ili temeljnim zidovima i nosivim podrumskim zidovima, te sve ugrađene instalacije i sva ugrađena oprema (dizala, centralno grijanje s cisternom za gorivo, bojleri, uređaji za klimatizaciju, hidrofori i dr.). Samo krov i gorivi dijelovi građevinskog objekta ne mogu se posebno osigurati,
- cjelokupna oprema/pokretnine i zalihe robe prema poslovnim knjigama,
- ukoliko se posebno ugovori i navede na polici osiguranja, predmet osiguranja mogu biti:
 - tende i nadstrešnice na objektu koji je u polici naveden kao mjesto osiguranja do posebno ugovorenog limita navedenog u polici osiguranja i ukoliko je s cijelom jednom stranom fiksiran uz čvrsti zid građevinskog objekta osiguranog ovim paketom rizika;
 - staklene površine na i u objektu, do limita navedenog u polici osiguranja;
 - svjetleće reklame i panoi, neonske i svjetleće cijevi.

Osiguranjem po ovim Uvjetima pruža se osiguravajuća zaštita od slijedećih opasnosti:

- osnovno pokriće (obavezno osiguranje):

⁴¹ Dominantno preuzeto iz Općih uvjeta osiguranja imovine VIG: op.cit.

1. Požarni rizici

- požar, udar groma, eksplozija (osim eksplozije od nuklearne energije), pad i udar letjelice, oluja, tuča (grad),
- udara vlastitog motornog vozila i vlastitog pokretnog radnog stroja i nepoznatog motornog vozila u osigurani građevinski objekt,
- štrajk, demonstracije i manifestacije, obustava rada, pobuna, unutarnji nemiri (SRCC).

Dodatno osigurani troškovi uz osnovno pokriće:

- troškovi učinjeni pri raščišćavanju i rušenju u svezi s nastalim osiguranim slučajem na osiguranoj stvari; najviše do 2% od svote osiguranja po požaru,
- troškovi/štete od uništenja ili oštećenja osigurane stvari nastale prilikom spašavanja (rušenja, iznošenja, ukazivanja pomoći i si.) zbog nastalog osiguranog slučaja, odnosno troškovi koje je osiguranik učinio kada je osigurani slučaj nastao na osiguranoj stvari za poduzete mjere radi otklanjanja i smanjivanja štete; najviše do 5% od svote osiguranja po požaru.

2. Izljev vode iz vodovodnih i kanalizacijskih cijevi

3. Poplava, bujica i visoka voda

4. Provalna krađa i razbojstvo

- provalna krađa i razbojstvo za cjelokupnu opremu (uključujući umjetnine) i zalihe robe, osim robe i zaliha na otvorenom; provalna krađa za novac, vrijednosni papiri, predmete u spremištu;
- razbojstvo i pokriće u manipulaciji i kod dostavljača za gotov novac, vrijednosne papire, i si.

5. Lom stakla

- lom stakla prozora, vrata, zidnih pregrada; ogledala, stakla slika i dr.;
- lom svjetlećih reklama i panoa, neonskih i svjetlećih cijevi.

6. Potres

Vrijednost osigurane nepokretne stvari je njena nova vrijednost prema cijenama izgradnje u mjestu gdje se predmet osiguranja nalazi (mjesto osiguranja).

Vrijednost osigurane pokretne stvari je njena nova vrijednost prema knjigovodstvenim evidencijama osiguranika.

Pored navedenog u ovim Uvjetima definiraju se pojmovi požara, udara groma, eksplozije, pad letjelice, opasnost od oluje, opasnost od tuče opasnost udara vlastitog motornog vozila, vlastitog okretnog radnog stroja i nepoznatog motornog vozila, opasnost štrajka, demonstracije i manifestacije, izlivanja iz vodovodnih i kanalizacijskih cijevi, loma stakla, provalne krađe i razbojstva, poplave, bujica i visokih voda, opasnost potresa.⁴²

4.5 Prijedlog razvoja proizvoda VIG-u

Uspoređujući ponudu VIG-a s drugim društvima za osiguranje uzeta je u razmatranje i ponuda Croatia osiguranje d.d.. Uočeno je da Croatia osiguranje d.d nudi osiguranje kompletne poduzetničke imovine (građevine, opremu, zalihe robe, motorna vozila) koja služi za obavljanje djelatnosti i stjecanje dobiti, što VIG nema u svojoj ponudi.

Smatra se izuzetno korisnim da se na jednom mjestu osigura cjelokupna imovina poslovne tvrtke jer se na taj način lakše upravlja rizikom. U okviru tog paketa bili obuhvaćeni proizvodi osiguranja cestovnih vozila, ostala osiguranja imovine, osiguranje od požara i elementarnih šteta.

Što se tiče imovine, iz podatka navedenih u završnom radu, proizlazi da *predvodi osiguranje cestovnih vozila – kasko*, međutim, mora se uzeti u obzir da isto osiguranje koriste i pojedinci osobno koji ne moraju imati veze s poslovnom tvrtkom. Međutim, s obzirom da poslovne tvrtke uobičajeno posjeduju i koriste poslovna vozila koja spadaju u ovu kategoriju, osiguranje se preporuča poslovnim tvrtkama, pogotovo jer razlog za likvidaciju ne ovisi isključivo o korisniku cestovnog vozila već i o vanjskim utjecajima (npr.vremenske nepogode, ostali sudionici u prometu, životinje).

Ostala osiguranja imovine (npr. Osiguranje strojeva, osiguranje stakla od loma), proizašla su iz učestalosti kvarova ili lomova (npr. strojeva, prozora). Ovaj tip osiguranja preporuča se zbog onih dijelova imovine, poput strojeva, koji su esencijalni za rad poslovne tvrtke i čiji kvar, odnosno lom, znači određeni financijski gubitak za tvrtku, a čija je vjerojatnost događaja visoka.

Osiguranje od požara i elementarnih šteta, preporuča se jer su elementarne nepogode izvan čovjekova utjecaja, a njihovi rezultati mogu biti katastrofični. Požar može potpuno uništiti poslovnu tvrtku, potres, poplava mogu napraviti velike štete opremi, što u konačnici za tvrtku znači velike

⁴² Dominantno preuzeto iz Općih uvjeta osiguranja imovine VIG: op.cit.

financijske štete. Požar i poplava ne samo što mogu nastati u vidu elementarne nepogode već mogu biti izazvani nemarnošću i nepažnjom zaposlenika. S obzirom na katastrofične posljedice koje ovaj vid rizika može donijeti, osiguranje se definitivno preporuča.

Paket osiguranja cjelokupne imovine VIG treba posebno osmisliti za male poslovne tvrtke koje razvijaju projekte i dobivaju sredstva EU fondova. Naime, te poslovne tvrtke, nakon što dobiju sredstva iz EU fondova za svoj projekt, nabavljaju novu opremu (strojeve, alate i sl.) za koju se izdvajaju znatna financijska sredstva. Da bi se zaštitila od rizika, tim poslovnim tvrtkama treba omogućiti da osiguraju tu opremu, prostore u kojima je ta oprema smještena, te sve to osigurati od požara i elementarnih šteta.

Distribuciju paketa osiguranja cjelokupne imovine VIG bi trebao realizirati putem svojih podružnica i prodajnih agenata. U tu svrhu trebalo bi izraditi prospekte kojima bi ukratko bio opisan postupak osiguranja cjelokupne imovine, te posebno objašnjene pogodnosti cjelokupnog osiguranja imovine na jednom mjestu. Kao glavni način distribucije paketa, sveobuhvatnog osiguranja imovine, trebalo bi povjeriti posrednicima u osiguranju, koji bi prezentacijom i promocijom proizvoda plasirali proizvod krajnjem korisniku.

Prilikom razvoja novog proizvoda VIG treba uključiti sve svoje odjele, jer svaki odjel ima pristup određenom tipu informacija, a ideja može doći iz bilo kojeg odjela, a može se konkretizirati jedino kvalitetnom komunikacijom među postojećim odjelima. Da bi se razvio novi proizvod potrebno je napraviti prethodnu analizu troškova, istražiti tržište i identificirati potrebe i mogućnosti poslovnih tvrtki. Sektor koji se bavi računovodstvom i troškovima ima pristup informacijama koje se tiču troškova za postojeće proizvode te se upotrebom određenih instrumenata može doći do ideje za novi proizvod koji će zainteresirati poslovne tvrtke, za cjelokupno osiguranje imovine. Sektor za pravne poslove i upravljanje ljudskim resursima ima zadatak da novi proizvod koji će se plasirati na tržište bude u skladu sa postojećim zakonom te da na kreiranju novog proizvoda sudjeluju najbolji kadrovi. Potrebni su profesionalni zaposlenici sa kreativnim idejama, koji raspolažu sa specifičnim vještinama i znanjima. Sektor za prodaju i marketing zadužen je za oblikovanje i lansiranje proizvoda na tržište te komercijalizaciju proizvoda, koji mora biti uključen u kontinuirano istraživanje tržišta, konkurentskih sposobnosti pojedinih proizvoda, analizu elemenata marketing miksa i ekonomskih učinaka koji se ostvaruju prodajom proizvoda. Komercijalizacija proizvoda posljednja je faza u razvoju novog proizvoda. U okviru ove faze treba odlučiti o najpogodnijem vremenu za lansiranje novog proizvoda, ciljnoj skupini te o strategiji uvođenja novog proizvoda.

Da bi se odredilo koji su najprofitabilniji segmenti, potrebno je neprestano pratiti i predviđati moguća kretanja na tržištu. Metodama projekcije, cost benefit analizom te raznim drugim alatima, moguće je izračunati troškove i koristi koje bi određeni projekt imao, te na taj način odlučiti o isplativosti i profitabilnosti određenih tržišnih segmenata namijenjenih osiguranju imovine poslovnih tvrtki.

Osigurani rizik određenoj poslovnoj tvrtki može i ne mora se stvarno dogoditi, ali je sigurno da će se dogoditi nekoj od osiguranih poslovnih tvrtki. Svijest osiguranika, te sve veći stupanj obrazovanja odgovornih osoba u poslovnim tvrtkama, povećava potrebu zaštite od neželjenih događaja. Pri tome VIG mora voditi računa u kojoj mjeri postojeće usluge rješavaju probleme poslovnih tvrtki, od čega se usluga sastoji kako prilagoditi usluge potrebama poslovnih tvrtki, koje se stalno mijenjaju te treba li i kada razviti neke nove usluge. U skladu s tim VIG mora:

- unaprijediti svojstva postojećih usluga
- razvijati nove usluge koje će odgovoriti na potražnju sve informiranijih i tehnološki superiornijih kupaca.

Poboljšanje svojstava postojećih proizvoda VIG treba vršiti kako bi ih bolje prilagodio potražnji postojećih i potencijalnih poslovnih tvrtki.

Razvoj novih usluga je izravna posljedica tržišne orijentacije VIG-a, a na taj način se prilagođava posebnim potrebama poslovnih tvrtki. Suvremeni razvoj tehnologije, nove aktivnosti pojedinaca stvorili su nove rizike koji zahtijevaju osigurateljnu zaštitu.

5. ZAKLJUČAK

Imovina koju posjeduje i kojom se koristi poslovna tvrtka može se oštetiti na različite načine, a najteže posljedice ostavljaju elementarne nepogode. Nastala šteta na imovini ima trenutčne i odgođene posljedice na poslovanje tvrtke. Trenutačna posljedica očituje se u smanjenju vrijednosti imovine koja je oštećena ili u njezinom potpunom gubitku (kada je imovina potpuno uništena). Odgođene posljedice često su teže mjerljive, a očituju se kao propušteni dobitak zbog nemogućnosti korištenja takvom imovinom i zastoja u radu. Štetu je teško spriječiti, ali se zato njezine posljedice mogu ublažiti kroz upravljanje rizikom imovine.

Jedna od metoda upravljanja rizicima imovine poslovnih tvrtki je metoda osiguranja. Polica osiguranja koja se sklapa s ciljem osiguranja imovine treba biti, s motrišta osiguranika, takva da mu jamči maksimalno pokriće štete.

Društva za osiguranje neprestano šire "paletu proizvoda" namijenjenih poslovnim tvrtkama te kreiraju posebne ponude u skladu sa specifičnostima poslovanja pojedine skupine. Osiguranje imovine obuhvaća osiguranje industrijske i trgovačke djelatnosti, osiguranje poljoprivrede, osiguranje prometnih sredstava i kasko osiguranje.

U radu je analizirana razvijenost tržišta osiguranja imovine u Republici Hrvatskoj. Najveći udio na tržištu osiguranja imovine ima osiguranje cestovnih vozila - kasko. Slijedi ga osiguranje "ostale imovine", te osiguranje od požara i elementarnih šteta.

Kao primjer uzet je VIG i usporedivši ga sa Croatia osiguranjem, dat je prijedlog VIG-u da inovira svoje proizvode s paketom koji bi u sebi uključivao osiguranje cjelokupne imovine poslovnih tvrtki koji bi obuhvatio osiguranje od požara i elementarnih šteta, osiguranje vozila, strojeva i opreme, te građevinskih objekata.

LITERATURA

1. Andrijanić I., Klasić K. (2002): Tehnika osiguranja i reosiguranja, Mikrorad, Zagreb.
2. Ćurak, M. (2019): Tradicionalni transfer rizika – osiguranje, 2018./2019. - nastavni materijali iz predmeta Upravljanje rizicima
3. Ćurak, M. (2019): Upravljanje rizicima, rizici i vrste rizika, 2018./2019. - nastavni materijali iz predmeta Upravljanje rizicima
4. Babić, M., Babić, M. (2012): Prednost segmentiranja klijenata, Svijet osiguranja, broj 3, [Internet], raspoloživo na: <http://www.svietosiguranja.eu/hr/clanak/2012/3/istrazite-prednosti-segmentiranja-klijenata.217.6935.html> [15.10.2019.]
5. Bendeković, D. (2000): Pristupi procjeni rizika i povrata kod ulaganja u obične dionice, Ekonomski pregled, 51 (11-12) 1282-1312.
6. Bijelić, M. (2002): Osiguranje i reosiguranje, Tectus, Zagreb.
7. Croatia osiguranje (2019), Osiguranje imovine kućanstva, [Internet], raspoloživo na: Croatia imovina - Croatia osiguranje d.d. [01.10.2019.]
8. Čupić, M. (2015): Upravljanje rizikom i vrijednost korporacije, Ekonomski horizonti, 17(3).
9. Ćurak, M. (2013): Rizici, odlučivanje u situaciji neizvjesnosti, koncept korisnosti i osiguranje, Nastavni materijal za predmet Ekonomika osiguranja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, str. 1-9.
10. Ćurak, M., Jakovčević D. (2007): Osiguranje i rizici, RRIF plus, Zagreb.
11. Grubišić, D. (2007): Poslovna ekonomija, Drugo dopunjeno izdanje, Sveučilište u Splitu, Split.
12. Hrvatski ured za osiguranje (2019), raspoloživo na: <https://www.huo.hr> [15.10.2019.]
13. Klobučar, D. (2007): Riskmanagement i osiguranje, Tectus, Zagreb.
14. Kolaković, M. (2014): Kako tržišta određuju dohodak?, Ekonomski fakultet Zagreb.
15. Miloš Sprčić, D. (2013): Upravljanje rizicima, temeljni koncepti, strategije i instrumenti, Sinergija, Zagreb.
16. Narodne novine (2015): Zakon o osiguranju. Narodne novine d.d. Zagreb, broj 30/15. i 112/18.
17. Pavić, D. (2009): Ugovorno pravo osiguranja - komentar zakonskih odredbi, Tectus, Zagreb
18. Poslovni dnevnik (2019), [Internet], raspoloživo na: <http://www.poslovni.hr/> - Bing [15.10.2019]
19. Rafaj, J. (2009): Tržište osiguranja, HANFA, Zagreb.

20. Stipić, M. (2014): Hrvatski osiguratelji i tržište osiguranja u EU, raspoloživo na: <https://hrcak.srce.hr/131384> [10.10.2019.]
21. Stipić, M., Stipić, H. (2014): Hrvatsko osigurateljno tržište kao sastavnica tržišta Europske unije, Zbornik radova, Dani hrvatskog osiguranja.
22. Vuk, J. (2017): Štete na imovini poduzetnika, RRIF - rujan 2017, Zagreb

SAŽETAK

Rad definira vrste osiguranja imovine, analizira vrste i razvijenost osiguranja imovine u Republici Hrvatskoj. Najznačajnije osiguranje imovine je osiguranje cestovnih vozila - kasko s udjelom od 10,65% u ukupnom neživotnom osiguranju. Na primjeru VIG-a dati su prijedlozi daljnjeg razvoja osiguranja imovine, proširenjem ponude paketa osiguranja cjelokupne imovine poslovne tvrtke, koje bi obuhvaćalo osiguranje od požara i elementarnih šteta, osiguranje vozila, strojeva, te građevinskih objekata. Predložen je i posrednički kanal distribucije ovog paketa kojim bi se najlakše ostvarila prodaja proizvoda.

KLJUČNE RIJEČI: imovinsko osiguranje, poslovne tvrtke, rizik, šteta

SUMMARY

The following thesis defines types of insuring assets for business companies, analyses those types and development of insurance in general in Republic of Croatia. The most significant property insurance is the insurance of road vehicles - casco with a share of 10.65% in the total non-life insurance. Suggestions for further development of property insurance have been given by the example of VIG, by expanding the offer of insurance packages for the entire property of a business company which would include insurance against fire and natural damage, insurance for vehicles, machinery, buildings and more. A distribution channel for this package is also proposed to facilitate the sale of this product.

KEY WORDS: property insurance, business company, risk, damages

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Zaračunata bruto premija osiguranja cestovnih vozila u razdoblju 2003.- 2017	17
Grafikon 2 Zaračunata bruto premija osiguranja tračnih vozila u razdoblju 2003-- 2017	18
Grafikon 3 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta osiguranja zračnih letjelica - kasko.....	19
Grafikon 4 Zaračunata bruto premija osiguranja plovila -kasko	20
Grafikon 5 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta osiguranja robe.....	22
Grafikon 6 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta osiguranja od požara i elementarnih šteta.....	23
Grafikon 7 Zaračunata bruto premija i likvidirani iznosi šteta ostalih osiguranja imovine.....	25

POPIS TABLICA

Tablica 1: Način osiguranja materijalne imovine..... 7

Tablica 2: Zaračunate bruto premije..... 14